

S DUHOM SVETIM U ISUSOVOM ZAVIČAJU LJUBAVI

PIŠE: FRA IVO PAVIĆ

Moći poljubiti Svetu zemlju, posjetiti mjesta gdje je Isus Krist živio, propovijedao Radosnu vijest, liječio, trpio radi našega spasenja, gdje je umro i uskrsnuo, radost je koja se ne može opisati! Gospodin mi je darovao tu milost, te sam prošle godine boravio u Svetoj zemlji od 18. do 28. prosinca. Iskustvo je nezaboravno!

Nazaret - bazilika Navještenja Marijina

Put prema Nazaretu

Redovitim linijom, autobusom punim izraelskih vojnika s repetiranim puškama, iz Jeruzalema putujem u Nazaret. Vojnici su mahom mladi ljudi. Među njima ima i djevojaka. Jedna od njih, koja je sjedila nasuprot meni, ostavlja napunjenu pušku i odlazi u stražnji dio autobusa. Ili mi potpuno vjeruje, ili me uopće ne primjećuje, pomišljam. U zraku osjetim miris i blizinu rata. U sebi molim zaštitnu molitvu. U autobusu je potpuna tišina. Ne smetaju mi njihove duge cijevi. Srce mi veselo zaigra i obuze me ugodna milina kad vidjeh kako se približavamo Nazaretu, u cvjetnoj Galileji. U ono vrijeme Nazaret nije bio zabilježen ni na kakvoj zemljovidnoj karti. Sada nije bilo tako! Vidjevši da sam stranac, vozač autobusa srdačno mi pokazuje crkvu i gdje treba da siđem. Izlazim iz autobusa i pješice idem prema bazilici Navještenja Marijina. Crkva je napravljena u obliku ljljana koji simboliziraju Marijinu čistoću. Tu počinje nova era čovječanstva! Ovdje se oslikava novi Božji plan s čovjekom.

Nazaret - Marijin grad

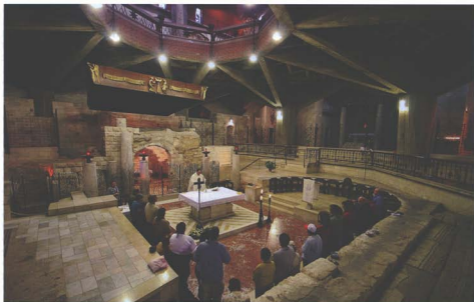
Došao sam u Nazaret u vrijeme pučke mise koja je bila za arapske katolike koji tu žive. Ima ih vrlo malo i mnogi odlaze, ali zato dolaze mnogi hodočasnici. Vidim ih ispred crkve. Radosni su! Nailazim na franjevce koji su čuvari svetišta u Svetoj zemlji. Pozdravljam se s gvardijanom Svetišta koji je iz Meksika, doznajem. Priča mi o franjevcima koji su čuvari Svete zemlje već osam stoljeća i kroz to razdoblje ubijeno ih je oko dvije tisuće. Upoznajem fra Sinišu Srebrenovića, brata laika iz Hrvatske provincije „svetih Ćirila i Metoda.“ Fra Siniša mi strpljivo i s puno ljubavi tumači povijest Svetišta, od samoga početka,

preko velike bazilike koju su podigli križari u 11. stoljeću, do njezina potpunog rušenja u muslimanskom osvajanju Nazareta, pa sve do gradnje današnje suvremene crkve. Zapravo je sadašnje Svetište izgrađeno na temeljima nekadašnje križarske crkve. Od te velike crkve ostali su samo debeli zidovi koji su i danas vidljivi unutar zidina moderne crkve.

Preko dana pokušavam moliti i razmatrati u tišini što je nemoguće zbog hodočasnika koji dolaze iz cijeloga svijeta. Bilo je dirljivo promatrati kako ljube ono mjesto gdje je Riječ tijelom postala i nastanila se među nama. U velikoj crkvi Navještenja postoji mala crkvića, tj. ostaci Marijine siromašne i jednostavne kuće koja je pretvorena u kapelicu. Nazaret mi je tako kontemplacija o utjelovljenoj ljubavi!

Neka mi bude po tvojoj Riječi

Navečer imam privilegij sam u šutnji biti na tom svetom mjestu i nesmetano razmatrati događaj Navještenja. U razmatranju mi je Gospodin dao jednu sliku. Naime, vidio sam Mariju kao mladu djevojku kako ide po vodu na jedno vrelo na brijegu. U svoj ljepoti, ukazuje joj se anđeo Gabrijel i pozdravlja je riječima: „Raduj se Marijo!“ Iz blizine promatrah taj čudesni prizor. Najedanput, Marija se uplašila, ostavi krčag s vodom i pobježe u dolinu, svojoj kući. Malo zatim, isti Anđeo sada dolazi Mariji po drugi put u njezinu kuću i to kroz prozor koji je u obliku srca, hrabreći je: „Ne boj se Marijo! Našla si milost u Boga. Ti ćeš roditi Sina po Duhu Svetom i nadjenut ćeš mu ime Isus.“ Marija odgovara Anđelu: „Kako će to biti kad sam Bogu dala obećanje djevičanstva?!“ U ono je vrijeme bilo sramota biti djevicom jer na taj način žensko neće roditi Mesiju.

Marijina kuća pretvorena u kapelicu. Iznad nje je kasnije sagrađena bazilika; snimio Nicholas Tan

Svaka je židovska majka mogla nadati kako će baš ona roditi Mesiju. Međutim Bog je izabrao neznatnu djevicu! Anđeo joj Gospodnji odgovara: „Nećeš po mužu začeti dijete, nego po Bogu!” Marija sada sva radosna u poniznosti srca odgovara: „Evo mene službenice Gospodnje, neka mi bude po riječi tvojoj.” Od toga se časa Isus-Sin Božji nastanio u njezinu krilu. To bijaše moje razmatranje.

Bogu je sve moguće

Marija je svoju odluku izrekla slobodno, mirno i svjesno. Ona je mogla kazati ne. Bog je poštivao njezinu slobodu, ali je ona odlučno rekla „da” Bogu. Izabrala je biti majkom Sina Božjega. Marija je željela izvršiti volju Božju do kraja i tako nam je dala primjer kako predati svoj život Bogu. Vršila je Božju volju i kad je bilo teško!

Sutradan doznajem kako na brijegu uistinu ima pravoslavna crkva svetoga Gabrijela u kojoj se nalazi vrelo s kojega je Marija zahvaćala vodu kad je došao Anđeo. Ja za tu crkvu prije nisam znao da postoji. Podudara se s onim što sam dobio u razmatranju. Odlazim tamo i vidim vrelo u crkvi kroz koju i danas teče čista izvorska voda. Pravoslavci uče, a i u Jakovljevom apokrifnom evanđelju stoji o anđelu Gabrijelu koji se dva puta ukazao Mariji - najprije kada je išla po vodu, a onda u njezinoj kući. Proverim i kod evanđelista Luke: postoje objedinjena ta dva događaja u jedan tekst (usp. Lk 1,26-38). U Nazaretu posjećujem još ostatke Sinagoge gdje je Isus propovijedao. Šest kilometara od Nazareta nalaze se ostaci rabinske škole koju je Isus pohadao kao dječak. Odlazim u crkvu sve-

toga Josipa, te u njegovu stolarsku radionicu. Na brijegu se nalazi Bazilika mladoga Isusa koja nadgleda grad!

Put u Betlehem

Crkvu u Nazaretu doživio sam kao mali raj na zemlji! Sve je nekako mirno. Duh prevlada tijelo. Duh, duša i tijelo bijahu mi u velikoj harmoniji zbog svetosti mjesta. 24. 12. 2008. godine s ostalim franjevcima odlazim autobusom za Betlehem na misu polnoću. Sretan sam što sam dobio ulaznicu! Neobično! U našem autobusu nije bilo izraelskih vojnika niti njihovih pušaka, ali su nas na ulazu u Betlehem dočekali palestinski vojnici naoružani do zuba. Ne daju nam proći do svetišta, već nas upućuju na obližnji parking. Neki franjevci koji poznaju arapski jezik prepriču se s njima. Postaje napeto. U sebi molim svetog Mihovila da napravi reda. Puštaju nas. Dolazimo da same špilje Isusova rođenja, do štalice. S jednim franjevcem želim ući u štalicu, ali nas grubo tjera grčki monah. Grčki su monasi odgovorni za to mjesto. Nakon pola sata pokušavam s drugim franjevcem ponovno ući, ali nam isti monah tumači kako ne možemo ući. Doživljavam odbačenost. Ostajemo vani. Hladno je, ali jako svečano! Trg je pun ljudi iz cijeloga svijeta. Sve nas okuplja Isus i njegovo rođenje u Davidovu gradu. Narod se načičkao po obližnjim terasama. Na vjetru čekamo dolazak Jeruzalemskog patrijarha Fuada koji će slaviti misu polnoću. Vidim djecu koja su se popela na stabla i znatizlježno promatraju sve što se oko njih događa. Jedan mi svećenik tumači kako je Josipu i Mariji koja je bila trudna trebalo najmanje deset dana da bi na magarcu stigli od Nazareta do Betlehema. Nije im bilo lako. Put je strm, opasan s puno litica i provalija.

Onda slušam priču o jednom pobožnom hodočasniku koji svake godine pred Božić na magarcu putuje od Nazareta do Betlehema u znak sjećanja na putovanje Josipa i Marije. Treba mu deset dana hoda. Razbojnici mu često ukradu magarca.

Betlehem - Davidov grad

Betlehem se prvi put spominje u Bibliji u Knjizi postanka (Post 35,15) gdje je Jakov svoju ljubljenu ženu Rahelu pokopao na putu u Efratu, tj. Betlehem. Kad su Izraelci osvojili obećanu zemlju Kanaan, Betlehem je pripao Judinom plemenu. Zbivanja iz starozavjetne Knjige o Ruti također se većim dijelom događaju na području Betlehema. Betlehem je prema 1. knjizi Samuelovoj mjesto porijekla jednog od najznačajnijih starozavjetnih kraljeva, kralja Davida. Prema proroštvu se iz Davidove loze u Betlehemu trebao roditi Mesija. Prorok Mihej (5,1) tako kaže: „A ti, Betleheme, Efrato, najmanji među kneževstvima Judinim, iz tebe će mi izaći onaj koji će vladati Izraelom.“ U tom se retku kaže Betlehem-Efrata kako bi ga se razlikovalo od istoimenoga mjesta koje se nalazilo oko jedanaest km od Nazareta.

Bog dolazi na zemlju zbog mene

Prije mise polnočke zadržao sam se u molitvi pred Presvetim u kapelici crkve svete Katarine, koja se nalazi blizu štalice Isusova rođenja. Molim Gospodina da na Božić doživim barem malo od onoga što je doživjela Sveta obitelj. Molim za radost Isusova rođenja jer je to i moje rođenje za Nebo! Nebo je otvoreno u Betlehemu! Dva sata prije mise crkva je bila dupkom puna. Mnoštvo se svećenika odijeva u sakristiji. Svi su kao djeca i nekako sretni! Svatko se želi sa svakim pozdraviti i bratski zagrliti. U crkvi tražim mjesto bliže oltaru

kako bih imao lijep pogled prema narodu. Pitam odgovorne za bliže mjesto, ali čujem oštar odgovor: Nema mjesta! Mirim se s tim. U crkvi sam i to mi je važno. U misli mi dolazi kako mi je ovo i prvi i posljednji put biti ovdje za Božić. Misa se slavi na latinskom jeziku. Mali se Isus nalazi ispod oltara pokriven zavjesom. Razdragano se pjeva. Crkvom odjekuje pjesma: „Gloria in excelsis Deo - Slava Bogu na visini!“ Biskup propovijeda na arapskom i francuskom jeziku. Govori o važnosti pomirenja s Bogom i ljudima. Misa je trajala do dva sata ujutro. Svi su suslavitelji krenuli u procesiji prema štalici. Biskup je na čelu procesije i drži malog Isusa. Nosi ga u štalicu gdje se rodio i stavlja u jaslice. Želim ostati u prostoru štalice, ali me redar osorno opominje jer kao nema mjesta! Istoga trenutka odlučujem ostati u štalici cijelu noć!

Betlehem - kuća kruha

U razmatranju riječi Božje u štalici dolazi mi slika Marije i Josipa kako traže smještaj. Za njih nema mjesta u svratištu. Svijet vidi Mariju kao trudnicu, ali ne znaju koga nosi u svojoj utrobi - Boga samoga! Mirna je. Puno ne priča, nego moli. Josip je strpljiv, požrtvovan. Ne misli na sebe, već na Mariju i dijete koje treba da se rodi. Imaju pouzdanja. Iako im je teško, osjećaju kako se Bog brine za njih. Nalaze štalicu kao smještaj. Onaj koji je sve stvorio rada se u neznanosti i siromaštvu! U špilji rođenja vrata su malena tako da se pri ulasku treba sagnuti i pokloniti. Povijesno, vrata su napravljena tako malenima, da bi spriječili muslimanske konjanike ulaziti u crkvu. U razmatranju mi dolazi slika Marije kako rada, ali nema porođajne bolove kao ostale žene. Dijete Isus pritom prelazi iz jednoga stanja u drugo poput sunčeve svjetlosti koja prolazi kroz staklo. Možda je to moja mašta. Dolaze mi riječi

Betlehem - u špilji Isusova rođenja

Jeruzalem danas

svetog Augustina: „Marija je bila Djeвица prije Isusova rođenja, u trenutku rođenja i ostala Djeвица nakon rođenja“. Isus se rodio u Betlehemu što u prijevodu znači kuća kruha. Isus je u kući kruha postao Kruh za život svijeta! U pravu je sveti Franjo kada kaže: „Kao što se Isus rada u Betlehemu, tako se rada svaki dan na našim oltarima.“ Zapravo, u pretvorbi Duh Sveti nam daje Isusa dok nam u pričesti Isus daje svoga Duha, istoga Duha koji je osjenio Djevicu Mariju.

Dijete je moj Bog

Čujem unutarnji Gospodinov glas koji mi kaže: „Pronađi si smještaj i odmori se! Iscrpljen si i umoran!“ Odlazim u sakristiju i pitam sakristiana ima li mjesta za prespavati u samostanu? Odgovara mi, ne baš ljubazno, da nema mjesta! Došli su gosti sa strane. Uzvratih mu: „Gosti su bili i otišli poslije mise.“ Samo da bi me se riješio, reče mi: „Potražite u Casa nuova, blizu samostana.“ Točno u pet sati ujutro pozvonio sam na vrata. Izašao je vratar i mrtav hladan odgovorio da nema mjesta! Pogledom mi pokazuje prema obližnjem hotelu. Ulazim unutra i tražim slobodnu sobu. Žao nam je, sve je puno, odgovaraju mi. Izlazim. Tražim taksi koji bi me odvezao u Jeruzalem, gdje bih se konačno mogao odmoriti. Vozač taksija govori o zabrani vožnje prema Jeruzaleumu. Što napraviti? Obraćam se Gospodinu u molitvi. Čujem unutarnji njegov glas: „Dodi k meni u štalicu! Kod mene ima mjesta. Doživljavam prihvaćenost, duboki mir i unutarnju slobodu. Isus je sa mnom! Promatra me. Sav je svijetlio! Klanjam mu se poput kraljeva i pastira. Molim. Isuse, ti si moj Bog. Dijete je moj Bog, moj Stvoritelj. Isuse, darujem ti sebe. Molim te, rodi se u mome srcu i u mome životu. Dolaze mi riječi: „Tvoje srce je moja štalica!“ Osjetim kako mi srce pleše od radosti. Na izlasku iz štalice susrećem tri djevojke koje su izgledale poput anđela. Bile su tako sretnе. Pitam ih idu li u Jeruzalem?

Rekle su da idu, ali drugim putem. One su me podsjetile na Tri kralja koji su se radi Heroda vraćali drugim putem. Radosno razgovaramo kao da se odavno poznajemo. Pun dojmova i duhovne utjehe, autobusom se vraćam u Jeruzalem. Tek sutradan u osvrtnu spoznajem kako sam doživio dio onoga što su doživjeli Josip i Marija, zapravo ono za što sam i molio, samo što toga nisam bio svjestan.

Jeruzalem - grad Isusove muke, smrti i uskrsnuća

Nekoliko dana ostajem u Jeruzaleumu. Smješten sam u samostan Svetoga Spasitelja. Jeruzalem je mjesto muke, smrti i uskrsnuća Isusa Krista. To je mjesto radosti, nade, spasenja i obraćenja. S ostalim franjevcima posjećujem Getsemani, mjesto gdje se Isus znojio krvlju. Mjesto je to izdaje, ali i mjesto ljubavi Božje! Kasnije obilazim crkvu Isusova bičevanja (Flagellazione) gdje počinje Isusov put križa. U oči mi upadaju stara maslinova stabla. Neka su izvorno iz Isusova vremena. Sutradan me fra Stephano, župski vikar samostana, pitao ako bih želio ići s njim ujutro u 6.30 sati u crkvu svetoga groba na Kalvariji slaviti misu. Rado sam se odazvao. Bila je nedjelja. U cik zore, dok se budio dan, po praznim jeruzalemskim ulicama, poput Petra i Ivana koji u praskozorje žure na grob, prolazimo Ulicom plača gdje je Isus nosio križ. Na ulazu u Crkvu svetoga groba stoji natpis na grčkom: „Što tražite živoga među mrtvima, nije ovdje! Uskrsnuo je!“ To su Anđelove riječi upućene ženama na uskrsno jutro. Prošlo je više od dvije tisuće godina, a taj grob je prazan. I uvijek na njemu netko moli. Isus je ustao iz groba i na taj način ubio smrt. Nakon mise ostajem nekoliko sati u molitvi i predanju. Isusova muka, smrt i uskrsnuće temelji su kršćanstva. U crkvi Svetoga groba nalazi se posljednjih pet postaja križnoga puta te je najsvetije kršćansko mjesto u Jeruzaleumu. Po ulasku u

crkvu s desne strane vide se male stube koje vode u kapelicu Golgote i tri postaje križnoga puta: kad su Isusu skinuli odjeću, razapeli ga, te ga skinuli s križa. Grob se nalazi u sredini crkve, na mjestu za koje se vjeruje da je Isusov grob i mjesto uskrsnuća. Silazim niz stube i dolazim u Andeosku kapelicu u kojoj se uskrsli Isus pokazao Mariji Magdaleni.

Lokaciju crkve izabrala je kraljica Helena u 4. stoljeću. Današnje zdanje datira iz doba Križarskih ratova. Crkva je podijeljena na više dijelova, a svaki od tih dijelova je pod ingerencijom različitih kršćanskih zajednica. „Smisao svetoga groba, reče jedan franjevac kapucin, je obveza ne ignorirati drugoga.“ Tako je već stotinama godina. Gospodin želi zajedništvo na ovom svetom mjestu, što pokazuje kako je moguć mir u svijetu. U crkvi ga osjetim!

Sidi s križa

Dok razmatram o Isusovoj mucii i smrti na križu, čujem jasne riječi: „Sidi s križa. Sidi s križa.“ Znamo iz Evanđelja da su to riječi razjarenog naroda, velikoga svećenika i razbojnika na križu. Tražim od Duha Svetoga rasvjetljenje. I dobivam odgovor: „Da sam ja sišao s križa, ti bi bio razapet! Ja sam umro da ti živiš! Moje uskrsnuće je tvoj život!“ U tišini zahvaljujem Gospodinu. U crkvi na Kalvariji, odmah uz Isusov križ, nalazi se Gospina kapelica - Zalosna Gospa. Kad su Apostoli pobjegli ispod križa, ona je ostala uz svoga Sina do kraja. A mogla je otići. Marija sudjeluje u patnji svoga Sina i tako postaje spasiateljica ljudskoga roda. Ispunja se proročanstvo starca Šimuna: „A tebi će samoj mač boli probosti dušu.“ Pod križem nam Isus daje Mariju za majku: „Ženo, evo ti sina. Sine, evo ti majke!“ I od toga trenutka uze je učenik k sebi.“ Od toga trenutka Marija je naša majka. Tu sam obnovio svoja svećenička obećanja.

Sveti Stjepan i mjesto Isusova uzašašća

Nakon toga posjećujem crkvu i mjesto mučeništva svetoga Stjepana. Ova se crkva otvara samo na njegov dan. U rimskom martirologiju iz II. stoljeća piše: „Blagdan svetoga Stjepana, prvomučenika, čovjeka puna Duha Svetoga i vjere, koji je izabran od apostola jednim od sedmorice đakona, bijaše prvi od učenika koji je prolio svoju krv u Jeruzalemu gdje je i kamenovan. Dok je molio za svoje progonitelje, posvjedočio je svoju vjeru u Isusa Krista. Dok je umirao, vidio je otvorena nebesa i Krista kako sjedi s desna Ocu. Armenski lektionar iz V. Stoljeća spominje da se 26. prosinca slavi blagdan prvomučenika Stjepana. U Djelima apostolskim piše da je Stjepan činio velike i čudesne znakove u narodu (usp. Dj 6,8). U njegovu mučeništvu, a poslije njega rijekama drugih kršćana ispunile su se Isusove riječi:

„Zaista, zaista, kažem vam, ako pšenično zrno ne padne na zemlju i ne umre, ostaje samo. Ako li umre, rodi velik rod.“ (Iv 12,24) Nakon toga obilazim Maslinsku goru i mjesto Isusova uzašašća na nebo: „Isus bi naočigled apostola uzdignut u zrak, i oblak ga ote očima njihovim.“ (Dj 1,9)

Povratak s obnovljenom vjerom

Popodne dolazim u Gornju sobu gdje je po predaji Duh Sveti na Pedesetnicu sišao na apostole i na našu nebesku Majku. Oni su bili kršteni u Duhu. Crkva je rođena! Marija je bila s učenicima i tako je postala zaručnicom i svetištem Duha Svetoga. Tu obnavljam svoje krsno obećanje. Molim se Bogu Duhu Svetomu za ustrajnost, žarču ljubav prema Euharistiji u kojoj nam daje sebe i svoga Duha. Molim za naš narod i srce koje treba otvoriti zaboravljenom Bogu Duhu Svetomu. Osjetim toplinu i prisutnost Duha u svome srcu. Jedanaesti dan boravka u Isusovu zavijaču, pun radosti uskrsloga Gospodina, vraćam se za Rim. Posljednjih dana moga boravka u Izraelu, nakon Božića, počeo je rat. Izrael je avionima napao pojas Gaze. To je mjesto gdje je Filip krstio Etiopljanina (usp. Dj 8,26-32). Palestinske rakete padaju po izraelskim područjima Aškelonu i Ašdodu. U misli mi dolaze strahote rata u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Treba puno moliti za istinski mir. Mir dolazi od Boga. Davao hoće rat i ubijanje. „Isus je knez mira.“ Samo on može donijeti mir. On je Bog koji se utjelovio u Nazaretu, Bog koji je postao čovjekom u Betlehemu, Bog koji je umro, uskrsnuo, uzašao na nebo u Jeruzalemu, koji je s Ocem poslao Duha Svetoga, On živi u vijeku vjekova u svojoj Crkvi. Amen. Aleluja!

(BEN GURION - IZRAEL, 28. 12. 2008. GODINE)

U Otvoreni posvećenost